

Сектор за међународне односе и протокол

Сектор за међународне односе и протокол

Број: 01,02,04/5,03/11-05-1-686/24

Сарајево, 20. 05. 2024.

ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
S A R A J E V O

PRIMLJENO: 17-07-2024

Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga

S

ИЗВЈЕШТАЈ

са Семинара 2024. Специјалне групе за Медитеран и Блиски исток ПСНАТО-а Рим, Република Италија, 6 – 8. маја 2024.

Кемал Адемовић, предсједавајући Делегације Парламентарне скупштине БиХ у Парламентарној скупштини НАТО-а, те замјеници предсједавајућег, Марина Пендеш и Обрен Петровић, учествовали су на Семинару Специјалне групе за Медитеран и Блиски исток ПСНАТО-а 2024. у заједничкој организацији Парламента Републике Италије, Делегације Парламента Републике Италије у ПСНАТО-у и ПСНАТО-а, а који је одржан од 6. до 8. маја 2024. у Риму.

На Семинару који је окупио многобројне парламентарце, стручне предаваче, припаднике академске заједнице, војна лица и важне политичке актере из релевантних области разматране су слједеће теме: геополитичке импликације текућих сукоба у региону Блиског истока и Сјеверне Африке (МЕНА регион), те у вези с тим улога Ирана у регионалним сукоба и пријетња за евроатлантску безбједност, као и шире безбједносне и дипломатске импликације сукоба Израела и Хамаса. Дискутовано је и о улози Русије унутар МЕНА региона, посљедицама рата у Украјини, односима земаља поменутог региона са НАТО-ом, изазовима миграција, климатским промјенама и безбједности хране.

Семинар је отворио предсједавајући Делегације Парламента Републике Италије у ПСНАТО-у, Лоренцо Кеса и нагласио поменуте теме о којима се расправљало. Истакао је важност Организације, суочавања са дезинформацијама у данашњем времену, одбране вриједности НАТО-а и њихову промоцију, нарочито у односу на мржњу и сукобе. Пина Пичерно, потпредсједница Европског парламента и Фернандо Гутиереш, предсједавајући Групе, у својим говорима су поменули и важну 75. годишњицу и подсјетили на све што она земље Организације подсећа и обавезује. Као нужност је означен проналазак заједничких рјешења и важност економског и политичког ношења са проблемима с којима се Организација сусреће. Одлучно је поздрављено оснаживање веза с Блиским истоком, МЕНА и Сахел регионом. Изражена је жеља да се прошири учешће и дјеловање ПСНАТО-а на цијелу Африку.

Сесију о улози НАТО-а и утицају сукоба на МЕНА регион отворио је адмирал Каво Драгоне уз напомену да се Европа данас и у рецентној прошлости носи са бројним изазовима, од класичних сукоба на копну и мору преко хибридног ратовања, дезинформација до кибернетичких напада и ратовања под водом. Изузетно важним је оцијенио партнерство у производњи опреме, улагање у образовање, истраживачке центре и прилагођавање начина размишљања и ставова промјенама техника ратовања.

Током предавања и дискусије учесници су се дотакли покушаја дестабилизације евроатлантске регије, а који су доведени у везу с догађајима на источној и јужној обали. Осврнули су се на намјере Русије, Ирана, као и на политичку агенду НР Кине кроз покушаје контролисања свог извоза.

Парламентарци су проблематизовали и питање миграција, јасну корелацију између тога и предвиђене побједи десничарских странака на предстојећим изборима за Европски парламент, али и проблематику милитаризације миграната. Под повећало је стављено шта је и колико Организација урадила по том питању, али је и пропиткивана вриједност тренутног механизма те да ли је то проблем искључиво НАТО-а или пак шири.

Закључено је да је судбина региона Сахел управо у рукама земаља чланица Организације, да се мора поспијешити безбједносна равнотежа у региону и цијелом континенту путем сарадње. Наглашена је важност одржавања мира и безбједносне ситуације на Медитерану и индиција потенцијалног сукоба усљед великог присуства руске флоте.

Гудио Кросето, министар одбране Републике Италије, данашњу ситуацију је оцијенио јединственом у историји НАТО-а, те апострофирао могућност хибридног ратовања путем економије у виду различитих монопола. Изразио је и констатацију праксом неважења међународног права за највеће државе у времену сукоба.

У више наврата, и у дискусији парламентарца и панелиста, наглашена је опасност од снаге Ирана и утицаја на Блиском истоку.

Потпредсједник ЕПП-а и члан Поткомитета за безбједност и одбрану Европског парламента, Арнауд Данжан споменуо је неријешени проблем цихадиста у регионима који су тема Семинара, али и нагласио постигнуте резултате у Нигеру и Буркини Фасо.

Парламентарци су се дотакли предстојећих избора у Сједињеним Америчким Државама, дијелом истакли забринутост могућом побједом Доналда Трумпа због његових ставова у вези с НАТО-ом у претходном мандату, али у коначници и закључили да је снага и јединство Организације надмоћнија у односу на евентуалне проблеме с којима се „изнутра“ може сусрести.

Нагласак је стављен на повећани стратешки кинески утицај у енергетском сектору у Заливу и регион МЕНА, нарочито у обновљивим изворима енергије, на област развоја вјештачке интелигенције и повећање продаје горива у кинеској валути. Као важна је оцијењена улога Израела у кинеско-америчком односу, али и других „мањих“ држава Блиског истока.

Други дан Семинара отворио је Лорензо Фофана, предсједавајући Представничког дома Парламента Италије, говорећи у уводу о почецима НАТО-а, напретку који је постигнут

у сусрет 75. годишњици те свим изазовима с којима се носе у облику сукоба у региону Организације.

Теме посљедњег дана су биле усмјерене на расправу о проблематици фосилних горива, литијума, климатских промјена, питањима воде и хране. Неопходно је окретање новим изворима горива и смањење енергетске зависности од једног извора, а на шта земље Европске уније, оцијењено је, за сада успјешно одговарају. У фокусу је такође било повећање производње енергије, а истовремено рационализација потрошње. Наглашена је и важност изборних година у земљама НАТО-а као и Европској унији.

Истакнута је важност водоника као извора енергије те како би његова доступност требало да буде равномјерно подијељена између земаља Европе и Африке. На постављено питање о зависности у том погледу од земаља из нестабилног региона, парламентарци земаља региона МЕНА, гости догађаја, а нарочито Алжирци, заузели су чврсто опредјељење према безбједности Европе у том сегменту и подсјетили да, упркос тешкоћама у области безбједности, наш континент никада није био условљен. Постављено је питање повећања изградње нуклеарних постројења у Европи, уранијума у Канади те искористивости подручја континента соларним панелима, а што би означило набављање енергената из земаља унутар породице НАТО-а, што представља стратешки важан елемент у данашње вријеме.

На маргинама Семинара, другог и посљедњег дана, Делегација ПСБиХ у ПСНАТО-у је одржала билатерални састанак са Делегацијом земље координатора и домаћина догађаја, Републике Италије.

Уз захвалност домаћину, апострофирана је препозната подршка министра спољних послова Антонија Тајанија Босни и Херцеговини у процесу приступања Европској унији. Недавно усвојени План раста ЕУ за Западни Балкан биће значајна подршка нашој и земљама региона те допринијети наставку реформи ка чланству. У вези с питањем евроатлантских интеграција БиХ, предсједавајући Делегације је информисао домаћине о чврстом опредјељењу значајног броја владајућих странака за чланством у НАТО-у, о чему, како је казао, не постоји потпуни политички консензус унутар БиХ.

Захваљујући се на доласку и учествовању чланова Делегације ПСБиХ у ПСНАТО-у на Семинару, предсједавајући делегације Парламента Републике Италије у ПСНАТО-у, Лоренцо Кеса, нагласио је да је Италија увијек снажно подржавала Босну и Херцеговину, те да ће то чинити и убудуће, на путу БиХ ка чланству у ЕУ. Чланица Делегације Парламента Републике Италије у ПСНАТО-у Марија Доменика Кастелоне такође је изразила задовољство присуством чланова Делегације ПСБиХ на Семинару Специјалне групе за Медитеран и Блиски исток ПСНАТО-а, те похвалила реформе које је БиХ направила у претходном периоду, након добијања кандидатског статуса за чланство у ЕУ. Оцијенила је да постоји могућност унапређења сарадње БиХ и Италије у многим областима, посебно у области образовања, које је означила као темељ отвореног европског континента и будућих генерација у Европи.

Разговарано је и о сукобу Израела и Палестине, а саговорници су се сагласили да овај сукоб треба што прије окончати како би се избјегле додатне жртве. У вези с тим, истакнута је заједничка посвећеност чланова обе делегације изградњи и очувању мира, што је, како је речено, један од кључних постулата и циљева НАТО-а.

Предсједавајући и замјеници предсједавајућег Делегације посјетили су амбасаде БиХ у Републици Италији и при Светој столици те том приликом одржали састанак са амбасадорком Амиром Арифовић Хармс и амбасадором Игором Жонтаром, који су представили ситуацију у амбасадама, дипломатско-конзуларној мрежи те своје бројне активности у Републици Италији и при Светој столици.

Уз захвалност за пружену подршку приликом боравка у Риму, чланови Делегације ПСБиХ у ПСНАТО-у поближе су упознали амбасадоре с активностима Делегације унутар ПСНАТО-а, као и са напретком Босне и Херцеговине на путу према Европској унији с освртом на политичку ситуацију у изборној години.

Извјештај припремио:

Секретар Делегације
ПСБиХ у ПСНАТО-а

Тео Рогџ

Извјештај одобрили:

Предсједавајући
Делегације ПСБиХ у ПСНАТО-а

Кемал Адемовић

Прва замјеница предсједавајућег
Делегације ПСБиХ у ПСНАТО-а

Други замјеник предсједавајућег
Делегације ПСБиХ у ПСНАТО-а

Марина Пендеш

Доставити:

- Колегијуму Дома народа Парламентарне скупштине БиХ
- Колегијуму Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ
- Колегијуму Секретаријата Парламентарне скупштине БиХ
- члановима Делегације ПСБиХ у ПСНАТО-а
- Комисији за спољне послове Представничког дома ПСБиХ
- Повјеренству за спољну и трговинску политику, царине, саобраћај и комуникације Дома народа ПСБиХ
- Сектору за односе с јавношћу
- а/а

Обрен Петровић

